

תסריט לפודקאסט סוף סמסטר
גיידן יוני

הקדמה:

גיידן: שלום לכולם וברוכים הבאים לפודקאסט שלנו, אני ג'יידן

יוני: ואני יוני

גיידן: ואנחנו סטודנטים בקורס "קולנוע הישראלי" באוניברסיטת ברנדייס.

יוני: בכיתה הסמסטר דיברנו על החברה הישראלית והתרבות שלה מתוך נקודת ראות של במאים ישראלים ואמריקאיים.

גיידן: הסרטים התייחסו להיסטוריה, לפוליטיקה ולתרבות של ישראל דרך הקולנוע הישראלי וגם בקונטקסט של ארה"ב.

יוני: הקורס עסק במתחים התרבותיים הקשורים לנושאים כמו: צבא וגבורה, קהילת להט"ב, צדק חברתי וחוסר צדק חברתי ופוליטי, גזענות ושנאה, דעות קדומות, זהות ורב-תרבותיות, מגדר ומיניות יחסים והיבטים של נקודות מבט אנושיות. וכיצד הם מוצגים בקולנוע הישראלי ובתרבות הקולנוע האמריקאית ככלי לשינוי חברתי.

גיידן: בפודקאסט הזה נדבר על הנושאים האלו בקונטקסט של הסרט "אפס ביחסי אנוש" מאת טליה לביא ונשאל את החברים שלי ואבא של יוני על פרספקטיבות של ישראלים בנושא של הצבא והעבודה יוני: כן-אז בואו נתחיל עם הקטע הראשון על מנהיגות בצבא ובעולם המקצועי באופן כללי (מוסיקה)

תסריט הראשי:

קטע 1 - מנהיגות בצבא ובעולם המקצועי באופן כללי

- שיחה על הסרט ובמאית טליה לביא

יוני: "אפס ביחסי אנוש" יצא בשנת 2014, והבמאית היא טליה לביא

גיידן: הסרט מחולק לשלושה חלקים ומדגיש את האתגרים של שתי חיילות, דפי וזוהר, שעושות את השירות הצבאי שלהן במשרד בבסיס בנגב-ואין להן הרבה מוטיבציה

יוני: עוד דוגמה חשובה בסרט היא רמה, הקצינה של דפי וזוהר – היא מאוד רצינית וקפדנית כשהיא מדברת עם החיילות שלה, ובהרבה סצנות שומעים כעס בקול שלה

גיידן: כן והדמות שלה גרמה לי לחשוב על הנושא של מנהיגות בצבא, מנהיגות בעולם המקצועי, וההבדלים בין מנהיגות בארץ ובארה"ב באופן כללי

יוני: כן, אני מסכים עם ג'יידן שמנהיגות היא אחד מהנושאים המרכזיים של הסרט. ולדעתי אני חושב שטליה לביא בחרה נשים שיהיו הדמויות הראשיות בסרט שלה כי היא אחת הבמאיות היחידות בקולנוע הישראלי.

גיידן: נכון! קראנו מאמר ביקורת על הסרט מאת אורי קליין בעיתון "הארץ". הוא אמר שלביא האישה הראשונה שכותבת קומדיה קולנועית בישראל.

יוני: זה הפתיע אותנו מאוד, כי באופן כללי אני חושב על הארץ כמדינה מודרנית ושוויונית יותר; כמדינה מתקדמת עם אחד מראשות הממשלה הראשונה בעולם שהיא אישה, גולדה מאיר; ארץ עם נשים שמתגייסות יחד עם גברים כחיילות, ומתנדבות כקצינות בצהל.

גיידן: בדרך כלל אתה צודק, אבל רואים בארץ עכשיו איך הממשלה יכולה לשנות את החוקים ולכתוב היסטוריה חדשה למדינה. זה למה הסרט הזה כל כך מגניב, כי זה מנקודת מבט של במאית שהיא אישה שמבינה איך לכתוב דמויות נשיות.

יוני: בדיוק! כגבר, כשראיתי את הסרט זה היה כאילו לביא פתחה חלון לעולם חדש – הפרספקטיבה של נשים בצבא. רוב הסרט מלא באינטראקציות רק בין חיילות, וזה חשוב ומיוחד כי בדרך כלל יש הרבה שחקנים ראשים שהם גברים ומעט ייצוג מתוך הפרספקטיבה של נשים בתעשיית הקולנוע הישראלי. גיידן: כן, לביא יודעת איך לכתוב דמויות של נשיות אמיתיות כי היא אישה ולכן היא מכירה את החשיבה, והמטרות של נשים יותר מבמאים שהם גברים.

יוני: יש לי דוגמה: למשל, ראינו איך רמה, הקצינה של דפי וזוה, מתעסקת המון בתפקיד שלה בבסיס, כי ממש אכפת לה לעזור למדינה שלה ולהתרכז בעבודה של המשרד שלה שעוסק בבואם ובצאתם של חיילים בבסיס

גיידן: היא עובדת קשה מאוד, אבל רואים איך היא לא מוערכת בתפקידה, ורק לוקחת על עצמה את האשמה בבעיות של החיילים שלה.

יוני: לומדים מזה שזה יותר קשה לנשים במנהיגות בצבא; הממונים עליה חושבים שהיא חלשה מדי והחיילות שלה חושבות שהיא קפדנית מדי. אולי לביא משתמשת בדמות של רמה כדי להראות את מאבקה כבמאית בעולם הקולנוע הקטן של ישראל.

גיידן: דיברתי עם חבר ישראלי, ינון, על הנושא של מנהיגות בצבא ובעולם המקצועי וזה מה שהוא אמר: (מוסיקה)

(מוסיקה)

גיידן: זה מעניין שהוא דיבר על זה מפרספקטיבה של המנהיג כי עד עכשיו, רק חשבתי על זה מפרספקטיבה של החיילים והעובדים. מה דעתך על התגובה שלו, יוני?

יוני: כן בדיוק! אני חושב שאנחנו יכולים ללמוד מזה שהצבא נותן לישראלים מבנה בחיים שלהם שהם יוכלו להשתמש בו במקצועות שלהם אחרי הצבא – וזה סגווי מצוין לקטע השני שלנו "הזמן אחרי תקופת התיכון בישראל ובארה"ב ואתיקת עבודה".

(מוסיקה)

קטע 2 - הזמן אחרי תקופת התיכון בישראל ובארה"ב ותרבות משרד/אתיקת עבודה (מוטיבציה, מטרות...)

גיידן: ראינו ב"אפס ביחסי אנוש" שהצבא הוא לא רק משהו שישראלים עושים אחרי התיכון – הוא לא רק אספקט של תרבות ישראלית – הוא חלק מהזהות של ישראלים.

יוני: בדיוק! בסרט לביא הציגה דמויות כמו דפי וזוהר, שאין להן מוטיבציה בתפקידים שלהן והן רק מתלוננות כל יום ורוצות להיות במקום אחר, אבל זה ברור שגם יש אנשים כמו רמה ששמים את הכל בתפקידים שלהם בצבא ויצליחו בעבודה בעתיד בגלל זה.

גיידן: זה נכון – והבדל אחד בין התרבות הישראלית לתרבות האמריקאית שחשבתי עליו אחרי שראיתי את "אפס ביחסי אנוש" הוא התקופה אחרי בית ספר תיכון בישראל ובאמריקה ואיך זה תורם לאתיקת עבודה באופן כללי

יוני: זה אחד ההבדלים הכי גדולים בין התרבויות – אנחנו יודעים שפה בארה"ב, רוב האנשים הולכים לאוניברסיטה אחרי התיכון, למעט חלק מהם שלוקחים שנה לפני אוניברסיטה, ועובדים אחרי זה – אבל

בישראל, אנשים מתגייסים לצבא אחרי התיכון. ג'יידן-את יכולה להוסיף עוד על ההבדלים בין התרבויות בתקופה הזאת?

ג'יידן: כן! אני חושבת שיש לנו הרבה מזל כדי להתחיל ללמוד באוניברסיטה מגיל 18 או 19, אבל אני גם חושבת שלפעמים אנשים פה לא מוכנים לעבוד אחרי שהם מסיימים את הלימודים שלהם כי אנחנו יותר צעירים ורוב הזמן אין לנו אותן חוויות בחיים בתקופה הזאת. רציתי לדעת עוד מהצד של ישראלים אז ביקשתי מינון (עוד פעם) גם לתאר את מה שישראלים עושים אחרי הצבא, וזה מה שהוא אמר: (מוסיקה)

(מוסיקה)

ג'יידן: וואי זה שונה מאוד מהחיים שלנו פה, אבל אני חושבת שיש אספקטים חיוביים ושלייליים לשתיהם התרבויות. זה נכון שהם מתחילים לעבוד כשהם הרבה יותר מבוגרים, אבל מצד שני, יש להם יותר חוויות מהשירות שלהם והתקופה אחרי זה לפני שהם לומדים באוניברסיטה ועובדים. יוני: אני מסכים- זה מאוד מעניין ורציתי לדעת איך החוויות האלה משפיעות על תרבות האתיקה בעולם המקצועי בשתי המדינות. מצאתי מאמר מחקרי ממשל "פורבס" בשם 'המצב הסוער והרעיל של תרבות העבודה של האומה: מה שאתה בהחלט חייב לדעת ולעשות' שמציג את תרבות העבודה באמריקה כמאוד לא בריאה. ג'יידן, מה הם מצאו? ג'יידן: הממצאים של המחקר מאוד מדאיגים. 40% מהעובדים האמריקאים אומרים שחסר להם זמן לחיים האישיים שלהם. 23% עובדים במקום עבודה עם תרבות שלילית. זו כנראה בעיה לאומית בארה"ב אם כמעט לחצי האוכלוסייה אין זמן לעצמם מחוץ לעבודה. יוני: את צודקת. פורבס גם גילה שיש עבודה שנייה לשליש מהעובדים האמריקאים, וש 15% מדווחים על יחסים רעים עם הבוס שלהם. ברור מהמחקר שהרבה מהאוכלוסייה בארה"ב לא מאושרת בעבודה שלהם מהרבה סיבות. אבל בו נשמע עכשיו מדר קאן, מנתח עיניים אמריקאי ששירת בצבא הישראלי והוא גם אבי. מהניסיון שלך בצבא, שמת לב לכמה הבדלים באתיקת עבודה בתרבות בצבא לעומת אתיקה עבודה אמריקאית?

יוני: כמה מעניין! הכיניו "שחצנים" שבו השתמשת אמר שהם נתנו לאנשים עם יותר מדי ביטחון עצמי בצבא מזכיר לי את הכיניו "ג'ובניקים" באפס יחסי אנוש שהם קראו לעובדי משרד. אתה ממש מבין את התרבות בארץ טוב וכמה ישראלים עקשנים. ג'יידן: בטח!-עכשיו אנחנו יכולים להמשיך לקטע האחרון שלנו-זה קצת יותר רציני- "הטרדות מיניות בצבא ובאוניברסיטה" (מוסיקה)

קטע 3 - הטרדות מיניות בצבא ובאוניברסיטה

ג'יידן: בקטע האחרון בואו נדבר על הסצנה ב"אפס ביחסי אנוש" שהציגה את הנושא של הטרדות מיניות בצבא באופן מאוד מאוד ריאליסטי-יוני אתה רוצה להסביר מה קרה שם? יוני: כן-בחלק השני של הסרט, החיילות בבסיס צוחקות על זוהר כי היא עדיין בתולה. לילה אחד, כשזוהר הייתה בשמירה, היא פוגשת חייל מבסיס אחר. הם מסכימים להיפגש בלילה הבאה לדייט, והחייל כמעט אנס אותה לפני שאחת החיילות האחרות בבסיס הפסיקה את זה.

גיידן: אני חושבת שטליה לביא באמת לקחה את ההזדמנות לדבר על נושא מאוד קשה שלא היה ב"Office Space", הסרט האמריקאי שראינו.
יוני: נכון! אז בואו נדבר עכשיו על הנושאים הגדולים בעניין של הטרדות מיניות בישראל בצבא ובארה"ב באוניברסיטה

גיידן: להתחיל, ביקשתי מאחד החברים הישראלים שלי, אורן, לדבר על המצב של הטרדות מיניות בצבא, וזה מה שהוא אמר על תקנות בצבא סביב הנושא הזה:

גיידן: הייתי צריכה להקשיב לזה כמה פעמים כדי להבין את הכל כי הוא דיבר כל כך מהר, אבל לקחתי שני דברים חשובים מהתגובה שלו: (1) זה שהטרדות מיניות עדיין בעייה גדולה בצבא, אבל זה ברור שהם מנסים לטפל בזה
(2) כשהקשבתי לחלק כשהוא דיבר על אנשים צעירים בצבא שחיים ביחד בכל שעה ומשתמשים באותם מקומות לעבודה, לשינה, למקלחת ועוד, חשבתי שיש לנו אותו דבר פה באוניברסיטה. יוני-אתה רוצה להוסיף משהו על הנושא הזה בקונטקסט של אוניברסיטאות בארה"ב?
יוני: כן! דבר אחד שראיתי פה בברנדייס זה שבכל שירותים ובעוד כמה מקומות בקמפוס יש דף נייר עם מספר טלפון שיכולים להתקשר אליו ולהגיש תלונה על אירועים של הטרדות מיניות-אז גם פה ההנהלה שמה לב לנושא הזה-כמו שהם צריכים, אבל אני גם יודע שזה עדיין בעייה פה ובאוניברסיטאות אחרות.
גיידן: כן אני גם ראיתי את זה ואני מסכימה. מצאנו את הסטטיסטיים של הטרדות מיניות באוניברסיטאות באמריקה וזה הבהיר את המצב. 13% מכל סטודנטים חווים הטרדות מיניות באוניברסיטה, והמצב יותר מסוכן לנשים כי 26% מסטודנטיות חוויות הטרדות מיניות.
יוני: כן, המציאות של המצב ממש מדאיג אותנו. הסטטיסטיים גם גילו שלסטודנטים שהם גברים יש סיכוי 78% גבוה יותר לחווית הטרדות מיניות מאשר גברים באותו גיל שלא באוניברסיטה. אבל לנשים זה ההפך לגמרי. זה מגלה תרבות וסביבה לא בטוחות לסטודנטים באוניברסיטה באמריקה.
גיידן: כן, וזה הסיבה שאנחנו צריכים משאבים כמו הפוסטרים בשירותים פה בברנדייס שיוני דיבר עליהם. זה חשוב לחנך אנשים בנושא רציני כזה שמשפיע על החיים של הרבה אנשים.
יוני: בדיוק, את צודקת לגמרי. אני שמח שאנחנו יכולים לדבר על הנושאים האלה בפודקאסט שלנו, כי למרות שאנחנו אוהבים להנות ולעשות בדיחות אנחנו גם יודעים שזה התפקיד שלנו לחנך את המאזינים שלנו.

גיידן: וגם הסטודנטים בכיתה שלא לא מרגשים נוחים עם הנושא... למחשבה אחרונה אני חושבת שסרטים כמו "אפס ביחסי אנוש" ואופיס ספייס, הם כלים חשובים שמעוררים שינוי חברתי גם בישראל וגם בעולם באופן כללי בכל מיני נושאים כמו הטרדות מיניות, מנהיגות ועוד (מוסיקה)

יוני: זה הכל לפודקאסט שלנו-תודה רבה שהקשבתם, ועל תשכחו להקשיב בשבוע הבא!
גיידן: ואנחנו מקווים שנהנתם, נתנו לכם חומר למחשבה, ולמדתם משהו חדש!
ביחד: יאללה ביי!
(מוסיקה)